

Títol del Projecte

CÈL·LULES MARE, LA PETJADA MEDIÀTICA. LA COMUNICACIÓ SOCIAL DE LES CÈL·LULES MARE A LA PREMSA ESPANYOLA (1997-2004)

Investigadors: Tomeu Adrover, José Luís Luján, Gemma Revuelta i David de Semir.
Equip multidisciplinar format per l'àrea de Ciència, Tecnologia i societat de la Universitat de les Illes Balears i l'Observatori de la Comunicació Científica de la Universitat Pompeu Fabra.

OBJECTIUS GENERALS:

- Recollir la informació que de manera significativa ha intervingut en el procés de comunicació social a la premsa sobre les cèl·lules mares
- Analitzar les característiques del procés de comunicació en premsa escrita referent a les cèl·lules troncales.
- Descriure els elements significatius en l'àmbit periodístic del debat existent en els mitjans.
- Descriure els elements ètics, polítics i socials que intervenen en el procés de comunicació sobre cèl·lules troncales

METODOLOGIA

- Recollida sistemàtica de la informació referent a la investigació en cèl·lules "mare" des de l'any 1997 al 2004 publicada als diaris d'informació general.
- Anàlisi quantitativa del procés d'informació
- Anàlisi qualitativa fent referència als recursos lingüístics utilitzats.

RESULTATS.

- El conjunt de la mostra és de 1373 textos apareguts al diaris El Mundo, El País, La Vanguardia i ABC entre gener del 1997 i desembre de 2004.
- La quantitat d'informació apareguda als diaris esmentats augmenta de manera progressiva des de 1997 al 2004. Aquest volum d'informació arriba al seu màxim exponent l'any 2004, amb 400 textos referents a les cèl·lules "mare".
- L'anàlisi dels textos i la seva tipologia ens fa reconèixer dos períodes ben diferenciats tant en el contingut informatiu com en l'estructura pròpia del text periodístic: des de 1997 fins a l'agost de 2000 i des de l'agost de 2000 fins a 2004. Aquesta periodització ve marcada per l'aparició d'un àmbit sociopolític lligat a aquest tòpic informatiu.
- Podem definir el tòpic informatiu de les cèl·lules mare com un patró periodístic sostingut i multidisciplinar.
- La distribució dels gèneres des del 97 fins a l'any 2004 s'inicia amb un clar predomini del gènere informatiu que dona pas a un elevat pes específic del gènere d'opinió i d'interpretació a partir de l'any 2001.

- La distribució del gènere d'opinió ens dona una primera dada rellevant: el 34% dels textos d'opinió (6% de la mostra total) són cartes al director. Un fet que demostra l'elevat impacte mediàtic que sobre un sector del públic ha generat la informació sobre cèl·lules mare
- En l'estudi de les fonts d'informació podem assenyalar com a fets destacats els següents:
  - Evolució de les fonts d'informació des de l'àmbit científic cap a l'àmbit sociopolític
  - Recuperació del científic com a font d'informació a tots els àmbits informatius.
  - Canvi en la localització de les fonts cap a unes veus expertes més vinculades a l'Estat Espanyol.

Els distints articles d'opinió es mouen dins un ventall ample de marcs conceptuals. D'aquesta manera es van creant estructures d'interpretació i opinió, formes simples i estereotipades de coneixement i anàlisi de la realitat. Podem veure, els següents esquemes d'anàlisi:

- Expectatives d'èxit i aplicabilitat del coneixements
- Concepció regenerativa de la medicina i la biologia cel·lular
- Concepció unidireccional del progrés científic.
- Enfrontament ciència-moral
- Existència d'un debat bioètic sobre conceptes com embrió i clonació
- Existència d'un debat polític sobre les línees d'investigació i la seva regulació.

Conclusions:

- La comunicació social sobre les "stem cells" en la premsa escrita espanyola s'ha duit a terme en base a dos actors principals. Per una banda l'Administració pública i els representants polítics del moment. Per una altra, els científics vinculats a les investigacions. En ambdós casos l'àmbit d'acció comunicativa ha anat més enllà del corresponent. Per aquesta raó podem veure l'important paper jugat pels científics en la presa de decisions en l'àmbit polític.
- No podem parlar d'un procés "espectacularitzat" en la seva dimensió mediàtica. La forta repercussió comunicativa és el resultat de la forta polarització Administració-científics com a actors mediàtics, no d'una acció desmesurada dels mitjans de comunicació.
- En tot cas sí que podem afirmar que els mitjans de comunicació no reflexen la polèmica científica existent en referència al tema i es centren en un model unidireccional del progrés científic, transmetent una dimensió uniforme, acumulativa i neutral de les investigacions. Un fet que acostuma a ser extrapolable a la majoria d'informacions de l'àmbit mèdic.